

บทสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง วรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ การอ่านเพื่อการพัฒนา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงจุดเด่นหรือจุดจับใจของวรรณกรรม การเล่าเรื่อง การรับรู้สัญลักษณ์ ความหมายเบื้องหลัง อันมีผลต่อความชอบอ่าน การพัฒนานิสัยการอ่าน และการศึกษาทัศนคติของผู้อ่าน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อาศัยข้อมูลประเภทเอกสาร จากวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ จำนวน 4 เล่ม 4 ตอน คือ แฮร์รี่ พอตเตอร์กับศิลาอาถรรพ์ แฮร์รี่ พอตเตอร์กับห้องแห่งความลับ แฮร์รี่ พอตเตอร์กับนักโทษแห่งอัซคาบัน และแฮร์รี่ พอตเตอร์กับถ้วยอัคนี และจดหมายจากผู้อ่านวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ ที่ซึ่งเป็นจดหมายที่ผู้อ่านส่งถึงบริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด เจ้าของลิขสิทธิ์การจำหน่ายวรรณกรรมแฮร์รี่ฯ ปรากฏในช่วงปี พ.ศ. 2544-2545 จำนวน 601 ฉบับ ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลดังกล่าว โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎี ดังนี้คือ วรรณกรรมกับการพัฒนา แนวคิดด้านการพัฒนาการอ่าน ทฤษฎีการใช้สารและความพึงพอใจที่ได้จากการใช้สาร แนวคิดและทฤษฎีเชิงสัญลักษณ์วิทยา และแนวคิดและทฤษฎีการเล่าเรื่อง ผลการศึกษา สามารถสรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. จุดเด่นหรือจุดจับใจของเนื้อหาวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์
2. สัญลักษณ์และความหมาย ที่มีผลต่อการอ่าน
3. การพัฒนานิสัยการอ่าน
4. ทัศนคติต่อวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์

บทสรุปและอภิปราย

1. จุดเด่นหรือจุดจับใจของเนื้อหาวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์

จุดเด่นของวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ที่มีผลต่อความชอบอ่าน มีความจับใจด้วยวิธีการเล่าเรื่องแบบผสมผสาน (hybridism) ระหว่างเรื่องจริง (reality) กับจินตนาการ (fantasy) ซึ่งสอดคล้องกับวัยของผู้อ่านคือเด็ก โดยที่ความเด่นยังปรากฏอยู่ในทุกองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ดังนี้

1. แก่นเรื่อง (Theme) มุ่งเสนอความกล้าหาญของแฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นตัวแทนในการแสดงถึงความต้องการแสดงออกของเด็ก เหมือนเด็กได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ เป็นความภูมิใจประการหนึ่ง และยังได้ร่วมผจญภัยไปกับความหลากหลายของเหตุการณ์ ทั้งสนุก ตื่นเต้น และน่าหวาดกลัว ความกล้าหาญที่สร้างความประทับใจในดวงใจของเด็กๆ แสดงออกในลักษณะ

- ความกล้าหาญในการต่อสู้กับผู้ใหญ่
- ความกล้าหาญ ยืนหยัดต่ออาจารย์ของตัวเอง
- ความกล้าหาญ ทำทายอำนาจชั่วร้าย
- ความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับปัญหาทั้งปวง

จะเห็นได้ว่าเป็นความกล้าหาญในแบบที่รอบด้าน สามารถต่อกรและรับมือได้ทุกเรื่อง ทุกสถานการณ์ และถึงแม้ว่าในการแสดงความกล้าหาญของแฮร์รี่ พอตเตอร์บางครั้งจะมีความรู้สึกกลัวปะปนอยู่ด้วย เนื่องจากเขายังเป็นเด็กที่กำลังเผชิญกับสิ่งที่มีอำนาจเหนือเขาคือผู้ใหญ่ (ชั่วร้าย) แต่คุณธรรมที่ฝังแน่นอยู่ในตัวเขา ทำให้ความกล้าหาญมีความโดดเด่นมากกว่าสิ่งอื่นใด ซึ่งในอีกแง่มุมหนึ่งสิ่งที่กล่าวมาก็เป็นการสอนให้เรียนรู้สัจธรรมที่ว่า 'ธรรมย่อมชนะอธรรม' เพราะแฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นเด็กดี ตั้งมั่นในความดี ฉะนั้นย่อมทำให้อธรรมหรือความชั่วร้ายทั้งหลายพ่ายแพ้ต่อเขาในที่สุด นอกจากนี้ผู้อ่านยังได้เรียนรู้กับมิตรภาพที่มั่นคงและแน่นแฟ้นขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างแฮร์รี่ พอตเตอร์กับเพื่อน ประกอบด้วยความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่ ได้กลายมาเป็นเครื่องมือนำสำคัญในการต่อสู้ และพร้อมกันนั้น ผู้อ่านยังได้ซึมซับและทำความเข้าใจเรื่องจริยธรรม และคุณธรรม ที่มุ่งสอนในการประพฤติปฏิบัติดี

2. โครงเรื่องหลักของวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นการนำเสนอเรื่องราวชีวิต และการผจญภัยของพ่อมดน้อยแฮร์รี่ พอตเตอร์ ระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนพ่อมด 'ฮอกส์วอต' ซึ่งในแต่ละเล่มจะเป็นการผจญภัยของแฮร์รี่ที่มีความน่ากลัวและอันตรายขึ้นเรื่อยๆ ในทำนองเดียวกันแฮร์รี่ก็ได้แสดงความกล้าหาญและความสามารถมากขึ้นและโดดเด่น ลักษณะของโครงเรื่องแบ่งออกเป็น 3 ตอนเหมือนกันทุกเล่ม คือ 1) ตอนต้น – เป็นการแนะนำตัวละคร จาก 2) ตอนกลาง – แสดงปัญหาที่ยุ่ยากขึ้น และกระทบไปยังส่วนอื่นๆ และ 3) ตอนปลาย – แสดงจุดสุดยอดของปัญหาหรือจุดวิกฤตการณ์และการแก้ไขซึ่งจะคลี่คลายปัญหา หรือสรุปได้ว่าในทุกเล่มเป็นการเปลี่ยนบริบท (context) แต่องค์ประกอบไม่เปลี่ยน นอกจากนี้ ผู้แต่งยังเพิ่มเทคนิคที่ทำให้เรื่องมีความเด่นและจับใจผู้อ่าน ขวนให้อ่านชนิดที่เรียกว่า "อ่านแล้ววางไม่ลง" คือ

การหักมุม หมายถึงการพลิกผันเหตุการณ์ จากความเข้าใจอย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง ลักษณะนี้เป็นการพลิกความเข้าใจของผู้อ่าน ปรากฏออกมาเป็นแบบที่ คนที่คาดว่าจะร้าย แต่กลายเป็นคนดี และคนที่คาดว่าจะเป็นคนดี กลับกลายเป็นคนร้าย ซึ่งผู้แต่งให้เหตุและผลที่สอดคล้องและมีความน่าเชื่อถือได้ เป็นความรู้สึกที่จับใจผู้อ่านได้มาก คือ การที่ผู้อ่านคาดเดาเหตุการณ์ผิด จะยิ่งเพิ่มความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็น อยากอ่านให้ถึงตอนคลี่คลายปัญหา (Climax) นั้นๆ เร็วๆ มีผลทำให้ความสนใจมีมากขึ้น และมีความตั้งใจในการอ่านมากขึ้นเช่นกัน โดยที่ผู้แต่งมุ่งสอนให้เด็กมีวิจารณญาณในการมองและตัดสินคนอื่น ๆ อย่าด่วนสรุปอะไรง่าย ๆ โดยที่ไม่มีข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นนั้นๆ

ความขัดแย้ง (conflict) ความขัดแย้งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นความท้าทายสำหรับเด็กผู้อ่าน กล่าวคือ เด็กเองก็อยากที่จะเอาชนะผู้ใหญ่เช่นกัน เพราะในวัยนี้ต้องการการแสดงผลออกในลักษณะของการเป็นที่ยอมรับ ซึ่งจะเป็นการพิสูจน์ให้รู้ว่าเขาเป็นวัยที่กำลังจะก้าวไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ (transitional period) (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2517) และยังมีความขัดแย้งระหว่างเพื่อนเพื่อพิสูจน์มิตรภาพของแฮร์รี่ พอตเตอร์และเพื่อน ทำให้ผู้อ่านได้สัมผัสกับความเป็นเพื่อนที่แท้จริงและคล้อยตามกับมิตรภาพที่แน่นแฟ้นที่เกิดขึ้นด้วย

ปมปัญหา ผู้แต่งผูกปมปัญหาได้อย่างมีเหตุและผลน่าเชื่อถือ และมีจังหวะในการคลายปมนั้นๆ เป็นความจับใจอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านต้องตั้งใจและใช้สมาธิในการอ่านเพื่อให้เกิดรายละเอียดให้ได้หมด และคิดตามได้ทัน หรือไมเช่นนั้นก็ต้องย้อนกลับไปอ่านอีกรอบ โดยที่การอ่านซ้ำนั้นไม่ใช่การทำซ้ำที่น่าเบื่อหน่าย ตรงกันข้ามเป็นการกระทำที่ยิ่งเพิ่มความรู้สึกสนุกเป็นทวีคูณ เพราะได้เข้าใจเรื่องราวมากขึ้นกว่า และที่โดดเด่นที่สุดคือผู้แต่งปล่อยให้ตัวละครเอกได้แสดงบทบาทและประสบกับปัญหาที่ละเอียดที่ละเอียด โดยที่ตัวละครเอกจะต้องใช้ความสามารถของตัวเองประติดประต่อเรื่องราว วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ด้วยความเฉลียวฉลาดและมีไหวพริบ ในที่สุดเขาก็สามารถเรียบเรียงเหตุการณ์และแก้ปมปัญหาได้

3. ตัวละคร (character) มีความสำคัญมากต่อการดำเนินเรื่อง และลักษณะนิสัยของตัวละครบางตัวยังถือเป็นจุดเด่นของเรื่องด้วย ตัวละครในวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ตัวเอก ผู้ร้าย ผู้ช่วยหรือผู้ให้ และตัวประกอบ แต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในเรื่องการมีพัฒนาการ (round) และให้แง่คิดได้มากมาย

ตัวละครเอก แฮร์รี่ พอตเตอร์ มีบทบาทเด่นที่สุด เป็นฮีโร่ในดวงใจที่มีมิติแบบผสมผสาน คือด้านหนึ่งเป็นเด็กน่าสงสาร โดนรังแก เป็นเด็กกรำพำรา ขาดความอบอุ่น ส่วนด้านหนึ่ง

เป็นเด็กที่พยายามค้นหาความหมายหรือไขข้อข้องใจบางประการของตนเอง และอีกด้านหนึ่งก็เป็นเด็กที่มีคุณธรรม ยืนหยัดต่อความถูกต้อง และกล้าต่อกรกับอำนาจชั่วร้าย

ช่วงอายุในการผจญภัยของพอมคน้อย แฮร์รี พอตเตอร์ คืออายุ 11-14 ปี แต่ละปี แฮร์รี พอตเตอร์ มีความเคลื่อนไหวของพัฒนาการที่ชัดเจน และแตกต่างกันไปในแต่ละปี กล่าวคือ เริ่มต้นจากเด็กที่น่าสงสาร โดนรังแกเสมอ แต่เมื่อได้มีโอกาสเข้าโรงเรียนพอมด กลับกลายเป็นเด็กที่กล้าหาญ ได้แสดงออกถึงตัวตนที่แท้จริง กล้าเผชิญหน้ากับศัตรูและอำนาจที่เหนือกว่า ในทุกๆ ปี แฮร์รี พอตเตอร์ ได้เรียนรู้เวทมนตร์คาถาและมีความเชี่ยวชาญมากขึ้นเรื่อยๆ ผสมกับความมุ่งมั่น ปฏิภาณและไหวพริบดี ช่างสังเกต เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้แฮร์รี พอตเตอร์ มีพัฒนาการที่โดดเด่น สามารถผ่านพ้นอันตรายที่น่ากลัวจนถึงขั้นเข้าใกล้ความตายได้ทุกครั้ง

ลักษณะความแตกต่างที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ความแตกต่างในเรื่องวัย ตัวละครในเรื่องแบ่งออกเป็น 2 วัย คือ วัยเด็ก และวัยผู้ใหญ่ โดยความเด่นของบทบาทเป็นฝ่ายตัวละครเด็ก ได้แสดงความสามารถรอบด้านและหลากหลาย ส่วนตัวละครผู้ใหญ่มีบทบาทเป็นเพียงผู้ช่วย ผู้ให้ และเป็นผู้ร้าย สำหรับบทบาทเด่นของวัยเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญมากและมีส่วนทำให้ผู้อ่านไม่เฉพาะเด็กแต่ผู้ใหญ่ ก็ให้ความสนใจ อธิบายได้ว่าผู้อ่านวัยเด็ก มีความรู้สึกร่วมไปกับตัวละคร รู้สึกว่าตัวเองเป็นตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง เมื่อเด็กได้กลายเป็นผู้เก่งกล้าสามารถ เด็กก็จะยิ่งชอบเพราะเปรียบเหมือนเป็นตัวแทนของพวกเขา ส่วนผู้อ่านวัยผู้ใหญ่จะให้ความรู้สึกเอ็นดู และสงสารในโชคชะตาของตัวละครเด็ก

ส่วนตัวละครที่ทำหน้าที่อื่นๆ ต่างก็มีส่วนทั้งช่วยเพิ่มความกล้าหาญของแฮร์รี และตรงกันข้ามก็เพิ่มความน่าสงสารให้ด้วยเช่นกัน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ผู้อ่านรู้สึกถึงความสนุก โดยเฉพาะตัวละครหลักเป็นเด็กอยู่ในวัยเดียวกับผู้อ่าน และการสร้างให้เด็กชนะผู้ใหญ่ หรือให้ผู้ใหญ่เป็นเพียงฝ่ายสนับสนุนให้การช่วยเหลือ เป็นสิ่งที่สร้างความพึงพอใจให้แก่เด็กผู้อ่านได้มาก จาก การค้นคว้า (วิริยะ สิริสิงห, 2537) พบว่าลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็กนั้น ควรสร้างให้ตัวเองของเรื่องเป็นเด็กในวัยเดียวกับผู้อ่าน และมีผู้ใหญ่คอยให้การสนับสนุน จะทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านได้ และยังผลให้มีนิสัยรักการอ่านด้วย

4. เนื้อหาและรูปแบบการเขียน

เนื้อหาของวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ มีสิ่งที่ถูกใจ เหมาะสมกับความต้องการ และความสนใจของวัยเด็ก ดังนี้

- เด็กจะชอบเรื่องที่มีขนมหหรือเกี่ยวกับขนม ในวรรณกรรมแฮร์รี่ฯ มีขนมที่แปลกและน่าสนใจมากมาย เช่น มีลูกอมครบทุกรส มีรสขี้มูก รสกะหล่ำ เป็นต้น ในชีวิตจริง เด็กๆ รู้จักลูกอมและเคยกิน แต่ไม่มีรสขี้มูกจริง ซึ่งเป็นลักษณะของการผสมรวมกัน (hybridism) ระหว่างของจริง (reality) คือลูกอม และจินตนาการหรือสร้างขึ้น (artificial) คือรสขี้มูก หรือรสแปลกๆ อื่นๆ

- การมีคาถา สำหรับเสกสิ่งของได้ และทำในสิ่งที่เหนือความสามารถของมนุษย์ เมื่อเด็กอ่านแล้วรู้สึกอยากใช้คาถาเหล่านั้นได้บ้าง เพราะจะทำให้เขาเป็นคนเก่งและมีความสามารถเหมือนตัวละคร นับเป็นสิ่งที่เพิ่มความเด่นและจับใจให้แก่เด็ก ผู้อ่านได้อย่างมาก

- มีสัตว์ชนิดต่างๆ มากมาย เช่น นกฮูก แมว สุนัข คางคก หนู และมังกรไฟ ตามหลักจิตวิทยา เด็กจะชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ และสัตว์นานาชนิดเป็นที่สนใจสำหรับเด็ก เพราะภูมิหลังของเด็กจะยังไม่ถูกบรรจุข้อมูลในเรื่องของลักษณะนิสัยของสัตว์แต่ละชนิด เช่น มังกรมีความดุร้าย จึงทำให้เด็กไม่รู้สึกกลัว แต่กลับชื่นชอบและอยากใกล้ชิด ประกอบกับกันวรรณกรรมแฮร์รี่ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างคนกับสัตว์ แม้แต่มังกรที่ดุร้าย ก็ยังเป็นสัตว์เลี้ยงได้

- การมีผีเป็นตัวประกอบ ถูกใจเด็กผู้อ่านเพราะเด็กต้องการเรียนรู้ว่าผี เป็นอย่างไร จินตนา ไบกาซูยี (2534) ให้ทัศนะว่า เด็กทุกชาติทุกภาษาอยาก رؤ้อากเห็นในเรื่องเกี่ยวกับวิญญาณ เช่น ผีมีจริงหรือไม่ ซึ่งไม่มีใครตอบและยืนยันได้ และพิสูจน์ไม่ได้ด้วยวิทยาศาสตร์ เพราะฉะนั้น ด้วยข้อมูลของวัยเด็ก ผีจึงไม่ใช่สิ่งที่มีอันตราย

ส่วนรูปแบบการเขียน ก็เป็นรูปแบบที่เหมาะสมแก่วัยเด็ก คือ ไม่ซับซ้อน ใช้ศัพท์ไม่ยาก ทำให้เด็กอ่านได้คล่อง สามารถทำความเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาที่จับใจได้ง่าย

ความหลากหลายในอรรถรสของการอ่าน ที่มีทั้งความสนุกเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ ส่งเสริมความรู้ เสริมสร้างให้เกิดความมั่นใจ และแสดงอารมณ์ปรารถนา ผู้อ่านจะได้สัมผัสอรรถรสที่ไม่ซ้ำซาก ไม่ใช่มีแต่เรื่องสนุกไร้สาระอย่างเดียว แต่เป็นการสะท้อนให้เห็นโลกของความเป็นจริงที่มีทั้งสุขและทุกข์ มีการสอนให้คิด สอนให้รู้จักแก้ปัญหา สร้างความเชื่อมั่นในการจะทำได้ก็ตาม และที่สำคัญจินตนาการช่วยพัฒนาความคิดของผู้อ่านได้ดี โดยเฉพาะสำหรับเด็ก จินตนาการเป็นสิ่งที่ช่วยขยายประสบการณ์ทางความคิดในวัยที่การพัฒนาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

5. บทสนทนา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เห็นการเคลื่อนไหว (Movement) ของตัวละครและสิ่งต่างๆในเรื่อง เพิ่มความน่าสนใจนอกเหนือไปจากการบรรยาย กล่าวคือ ผู้แต่งสร้างบทสนทนาได้สอดคล้องกับฐานะและลักษณะนิสัยของตัวละคร บทละครมีส่วนช่วยให้เรื่องดำเนินต่อไปได้ ทำให้รู้จักตัวละครในเรื่องทั้งรูปร่างและนิสัยใจคอ และยังมีส่วนสร้างให้เรื่องมีชีวิตชีวา มีความน่าเชื่อถือ

6. ฉาก จุดเด่นอยู่ที่การผสมผสาน (hybridism) ฉากจริง (reality) กับฉากในจินตนาการ (fantasy) ได้อย่างกลมกลืน กล่าวคือ ฉากใหญ่ในเรื่อง สถานีรถไฟศรีนครินทร์ เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างโลกเวทมนตร์ (ฟ่อมด) และโลกมนุษย์ (โลกความจริง) เป็นความกลมกลืนของการผสมกันระหว่างสถานที่จริง คือสถานีรถไฟ แต่ใส่จินตนาการเพิ่มเข้าไป คือ ชานชาลาที่เก้าเศษสามส่วนสี่ ทำให้สถานดังกล่าวดูกลับ น่าตื่นเต้น และน่าค้นหาสำหรับผู้อ่าน เพราะการไปที่สถานีรถไฟแห่งนี้ไม่ยาก แต่สิ่งที่ยากคือวิธีการค้นพบชานชาลาที่เก้าเศษสามส่วนสี่ ผู้อ่านมองเห็นภาพของชานชาลาฯ ตามที่ผู้แต่งบรรยาย และมีความน่าเชื่อว่ามีอยู่จริง

7. การปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม (Happy Ending) เป็นการสนองความต้องการของเด็กได้ดี เพราะเด็กไม่ชอบสัมผัสเรื่องเศร้า โดยเฉพาะไม่ควรให้ตัวละครที่เขารัก ต้องเสียชีวิตในตอนจบ จะเป็นการทำร้ายจิตใจอันบริสุทธิ์ของเด็ก ในทำนองเดียวกัน วรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ได้กำหนดให้มีตัวละคร (ตัวประกอบ) เสียชีวิต ถึงแม้จะสะกิดความรู้สึกของเด็กบ้าง แต่ก็เป็นการสอนให้เข้าใจในธรรมชาติ ว่าสีกหนีไม่พ้นจากความตาย เพียงแต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้น

สิ่งที่ผู้อ่านรับรู้และซึมซับเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความภักดี (Loyalty) ต่อการอ่านวรรณกรรมแฮร์รี่ฯ หมายความว่า ผู้อ่านจะติดตามอย่างต่อเนื่องจนจบ ถึงแม้ว่าหนังสือจะมีราคาแพงและแพงขึ้น และต้องรอนานก็ตาม

2. สัญญาและความหมาย ที่มีผลต่อการอ่าน

ผู้อ่านสามารถถอดรหัส (decoder) แปลความหมายของสัญญาต่างๆ จากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ตามธรรมชาติของความต้องการในวัยเด็ก มีความคล้ายคลึงกับปัจจัยในการเข้ารหัส (encoder) ของผู้แต่ง คือเป็นบุคคลที่มีนิสัยชอบอ่านหนังสือ รักการอ่าน มีความใกล้ชิดกับลูกสาวมาก ทำให้เข้าถึงความต้องการ และเข้าใจเด็กได้ดี และที่สำคัญกำหนดให้เด็กเป็นจุดยืนใน

การเล่าเรื่อง (narrator standpoint) คือ ตัวละครเอกเป็นเด็ก ได้แสดงความสามารถหลายบทบาท ทำให้สรุปได้ว่าผู้แต่งประสบผลสำเร็จในการเข้ารหัส เพราะถึงแม้ตัวผู้แต่งจะไม่ใช่เด็ก แต่เข้าใจและเข้าถึงตัวเด็กได้อย่างน่าทึ่ง

ภายหลังการรับรู้สัญลักษณ์ของผู้อ่าน ความหมายของปรากฏการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่ประกอบขึ้นวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ มีความสอดคล้องกับวัยของผู้อ่านซึ่งอยู่ในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนแปลง (transition period) จากเด็กสู่ผู้ใหญ่ เป็นช่วงของการเรียนรู้เพื่อค้นหาตัวตนที่แท้จริง จุดเด่นของการเล่าเรื่องและความหมายของสัญลักษณ์ คือความชัดเจนในด้านความสัมพันธ์ของคู่ตรงกันข้าม (binary opposition) ผสมผสานรวมกันกลายเป็นความลงตัวระหว่างของจริง (reality) ที่เด็กผู้อ่านคุ้นเคย กับจินตนาการหรือความคิดฝัน (fantasy) ที่ผู้แต่งสร้างขึ้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้แต่งใช้กลยุทธ์การสื่อสารแบบการผสมผสาน (hybridism) ความแตกต่างของสองสิ่งได้อย่างลงตัวและกลมกลืน ทำให้จุดเด่นหรือจุดจับใจมีความเด่นชัดมากขึ้น ปรากฏในรูปแบบต่อไปนี้

- เรื่องจริง (reality) ผสมกับจินตนาการหรือความคิดฝัน (fantasy)
จุดเด่น - การสร้างฉากที่มีอยู่จริง คือสถานีรถไฟ และเพิ่มเติมจินตนาการเข้าไป คือชานชาลาเก้าอี้สามส่วนสี่
- สิ่งที่เด็กคุ้นเคย ผสมกับความแปลกใหม่ (novelty)
จุดเด่น - การใส่ความแปลกใหม่ที่เด็กไม่เคยเห็นในชีวิตจริง เช่น มีขนมรสแปลกๆ มีรูปถ่ายที่คนในรูปเคลื่อนไหวได้ และมีแผนที่ที่เคลื่อนไหวได้เช่นกัน
- วิทยาศาสตร์ (science) ผสมกับเวทมนตร์ (magic)
จุดเด่น - การผสมความเป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งที่ต้องมีการค้นคว้าและพัฒนา เข้ากับความพิเศษเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยวิทยาศาสตร์ อาทิเช่น ไม้กวาดพาหนะคู่กายพอมด กลับเป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ที่เกิดจากการพัฒนาให้มีความสามารถที่ดีขึ้น ไม่ได้เกิดจากการเสกคาถาของพอมดทั้งที่เป็นความสามารถพิเศษอย่างหนึ่ง นั้นหมายความว่า แม้แต่ในโลกเวทมนตร์ก็ต้องการมีค้นคว้าประดิษฐ์และพัฒนา
- การบรรยาย ผสมกับบทสนทนา
จุดเด่น - การบรรยายช่วยให้เข้าใจเรื่องง่าย ทำให้เห็นภาพพจน์ที่ชัดเจน แต่ถ้ามีการบรรยายเพียงอย่างเดียวจะทำให้ผู้อ่านเบื่อ ดังนั้น จึงมีบทสนทนาเข้ามามีส่วนทำให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดในขณะที่อ่าน

- ความดี (ธรรมะ) ผสมกับ ความชั่ว (อธรรม)
จุดเด่น - การต่อสู้ระหว่างความดีกับความชั่ว เป็นสัจธรรมที่มุ่งสอนให้เข้าใจลึกซึ้ง และจบลงด้วย ธรรมย่อมชนะอธรรม
- เด็ก กับ ผู้ใหญ่
จุดเด่น - เด็กกล้าต่อสู้กับผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เป็นตัวแทนของความ ต้องการในวัยเด็ก โดยการแสดงออกมาในลักษณะความกล้าหาญ
- เด็ก กับ เด็ก
จุดเด่น - ความขัดแย้งระหว่างเพื่อน มีบทพิสูจน์และทดสอบ จนกลายมาเป็น มิตรภาพที่แน่นแฟ้นและยั่งยืน และเป็นอาวุธสำคัญในการต่อสู้กับศัตรู (ผู้ใหญ่)
- พระเอก กับ ผู้ร้าย
จุดเด่น - เด็กได้รับพบพระเอก ส่วนผู้ใหญ่รับบทเป็นผู้ร้าย เด็ก (พระเอก) ได้ต่อสู้ ชนะผู้ใหญ่ (ผู้ร้าย)

3. การพัฒนานิสัยการอ่าน

ลักษณะนิสัยของผู้อ่านก่อนที่จะอ่านวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ มี 2 ลักษณะ คือ

1. ชอบอ่านหนังสือ
2. ไม่ชอบอ่านหนังสือ

ภายหลังจากที่ได้อ่านหรือได้สัมผัสสิ่งต่างๆ ในวรรณกรรมแฮร์รี่ แล้ว ลักษณะนิสัยการอ่านของผู้อ่านเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่แต่เดิมไม่ชอบอ่านหนังสือ กล่าวคือ ร้อยละ 32.7 ของจำนวนผู้อ่านกล่าวว่านิสัยการอ่านของตนเองเปลี่ยนไป กลายเป็นคนชอบอ่านหนังสือ หรือ "มีนิสัยรักการอ่าน"

เพื่อน คือ แรงจูงใจ ที่ก่อให้เกิดความต้องการอ่านวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ มากที่สุด คือร้อยละ 36.4 รองลงมาคือ มาจากตัวเอง ครอบครัว และอื่นๆ ในจำนวนที่เท่ากัน คือร้อยละ 21.2 เมื่อเด็กเข้าสู่ระบบของการศึกษาในโรงเรียน เพื่อนเป็นสังคมที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลกับเด็กมากที่สุด ฉะนั้น เพื่อนจึงเป็นช่องทางที่สำคัญที่ช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านได้

จำนวนผู้อ่านส่วนใหญ่ อยู่ในวัยเด็ก มีช่วงอายุระหว่าง 7-13 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเป้าหมายของผู้แต่งวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ ที่ได้กำหนดไว้คือ อายุระหว่าง 14-18 ปี น่าจะเป็น

สัญญาณที่ดีที่บอกได้ว่า เด็กไทยมีทักษะในด้านการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในขั้นที่เร็วกว่าเด็กต่างประเทศ

เมื่อพิจารณาตามสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการเล่าเรื่อง และสัญญาณวิทยาสาระประโยชน์มากมาย มีผลต่อการพัฒนานิสัยการอ่านของเด็ก อาทิ

- แม้แต่ในโลกของเวทมนต์ ก็ยังสอนให้รู้ว่า เกิดเป็นพอมด จำเป็นต้องเข้าโรงเรียน ต้องทำการบ้าน ต้องเข้าห้องสมุด และต้องเคารพกฎ
- นิสัยของตัวละคร อย่างเช่น แม่มดน้อยเฮอริโม่นี่ ชอบเรียนหนังสือ รักการอ่าน ชอบการค้นคว้า เป็นสิ่งที่ทำให้เธอสามารถค้นหาคำตอบและช่วยแก้ปัญหาให้กับแฮร์รี่ พอตเตอร์ได้มาก

สิ่งที่น่าสนใจคือ ผู้แต่งมิได้สั่งสอนต่อเด็กโดยตรง แต่เด็กเป็นผู้อ่าน ตีความ ทำความเข้าใจ และซึมซับทุกสิ่งที่มีผสมรวมกันเป็นเรื่องราวเข้าไปในความคิดของตัวเอง คล้ายกับว่าเด็กได้ค้นหาความจริงของชีวิต หรือความเป็นตัวของตัวเองได้จากการอ่าน เป็นความภาคภูมิใจในตัวเด็กเอง ต่างจากการสั่งสอนกันตรงๆ เด็กจะรู้สึกต่อต้านมากกว่ายอมรับ เพราะวัยเด็กเป็นช่วงของการค้นหาจุดยืนให้แก่ตัวเอง

ความสามารถของผู้แต่ง ที่เรียกได้ว่าเข้าถึงจิตใจของเด็กได้ดี เป็นเพราะผู้แต่งมีชีวิตและสัมผัสความเป็นเด็กจากลูกสาวตัวน้อยของตนเอง สถานะภาพหย่าร้างทำให้ความใกล้ชิดระหว่างแม่กับลูกมีมากขึ้น เพราะต้องเป็นทั้งพ่อและแม่ กลับเป็นสิ่งที่ผู้แต่งได้เรียนรู้ความเป็นเด็กจากลูกสาวได้อย่างลงตัว

นอกจากนี้ ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบ ลักษณะทั่วไปของวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ กับลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็กในช่วงอายุดังกล่าว ว่ามีความสอดคล้องกันแค่ไหน พบว่า มีรายละเอียดที่น่าสนใจ 2 ประการ คือ

1. วรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ มีขนาดเล่มหนา โดยปกติแล้วเด็กจะไม่ชอบและไม่อยากอ่านหนังสือที่มีความหนามาก ด้วยเหตุผลเช่น กลัวอ่านไม่จบ อ่านแล้วทำให้ง่วง แต่จากการศึกษาผู้อ่านต้องการให้วรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ มีความหนา และอยากให้หนามากยิ่งขึ้นในเล่มต่อไป เพราะนั่นหมายถึงผู้อ่านจะได้อ่านนานๆ และมีเรื่องราวให้อ่านเยอะ ประกอบกับ ระยะเวลาของการผลิตแต่ละเล่มใช้เวลาค่อนข้างนาน ผู้อ่านจึงอยากได้นี้เรื่องสำหรับอ่านเยอะๆ ว่างที่รอคอยเล่มต่อไป

2. วรรณกรรมแฮร์รี พอตเตอร์ ไม่มีภาพประกอบ ไม่มีสีสັນในเรื่อง ยกเว้นหน้าปก ภาพประกอบ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดทำหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก วิริยะ สิริสิงห (2537) กล่าวว่า เด็กจะชอบหรือไม่ชอบเรื่องนั้นเรื่องนี้ ก็เนื่องมาจากรูปประกอบเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่ง เด็กชอบดูภาพมากกว่าอ่านเรื่อง เมื่อเด็กเปิดหนังสืออ่าน ภาพจะเป็นสิ่งแรกที่เด็กดูและจะดูทุกอย่างในภาพอย่างละเอียดละออ เด็กที่อ่านหนังสือออกหรือยังอ่านหนังสือไม่ได้ ไม่ใช่สิ่งสำคัญเลยเพราะเด็กอ่านเรื่องจากภาพ ประเด็นนี้อาจจะไม่สามารถอธิบายลักษณะที่ดีได้ในวรรณกรรมแฮร์รี พอตเตอร์ เพราะแม้จะไม่มีภาพประกอบเนื้อเรื่อง แต่ตัวอักษรล้วนๆ ก็สามารถสร้างความสนใจให้แก่เด็กได้มาก และยังเป็นเหตุผลสนับสนุนจุดเด่นในวิธีการเล่าเรื่องของผู้แต่งได้อีกประการหนึ่ง กล่าวคือ ความสามารถในการสร้างภาพให้เกิดในห้วงความคิดของผู้อ่าน แทนการใช้ภาพประกอบ

ในอีกด้านหนึ่ง วรรณกรรมแฮร์รี พอตเตอร์ ก็มีความสอดคล้องกับลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ความต้องการของเด็กประการหนึ่งคือ ต้องการโลกแห่งความนึกฝัน ซึ่งเป็นโลกที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมแฮร์รี พอตเตอร์ เด็กๆ ได้มีจินตนาการไปกับผู้แต่ง สร้างความฝันต่อเนื่องได้ มีการคาดเดาและมีความต้องการอยากให้เป็นในสิ่งที่ตนเองคิด
2. เด็กชอบให้ตัวละครเอกอยู่ในวัยเดียวกัน ตัวละครเอกที่เป็นเด็กได้แสดงความสามารถ ความกล้าหาญ ในลักษณะที่เด็กชอบและต้องการจะเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับชัยชนะ จะให้ความรู้สึกภาคภูมิใจ

จากการวิเคราะห์ อาจสรุปได้ว่า ไม่ใช่เพียงหนังสือหรือตำราวิชาการเพียงอย่างเดียวที่จะให้ประโยชน์ในทำนองการสั่งสอน และก่อให้เกิดนิสัยการอ่านที่ดี แต่วรรณกรรม ก็สามารถทำหน้าที่นั้นได้ เพราะนอกจากความรู้ในด้านวิชาการต่างๆ ผู้อ่านก็ควรได้รับความสนุกเพลิดเพลิน การฝึกคิด การวิเคราะห์ปัญหา การส่งเสริมจินตนาการ ฯลฯ เพราะในการเติบโตในโลกของความเป็นจริงผู้อ่านยังต้องเผชิญกับสิ่งที่ไม่คาดฝันอีกมากมาย ฉะนั้นประสบการณ์ที่ได้จากหนังสือจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านสามารถรับมือหรือแก้ไขกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ดี ในกรณีนี้ ผู้แต่งวรรณกรรมเอง ก็ควรต้องพัฒนาและเรียนรู้เพื่อที่จะผลิตงานที่มีคุณภาพออกมา เพราะงานที่ผลิตนั้นมีผลโดยตรงต่อผู้อ่าน จึงควรได้รับการใส่ใจเป็นอย่างยิ่ง

ข้อจำกัด และศักยภาพของวิธีการสำหรับการศึกษานิสัยการอ่าน

วิธีการที่ผู้วิจัยใช้เพื่อศึกษานิสัยการอ่านของผู้อ่านวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ มีข้อจำกัดในเรื่องของศักยภาพ กล่าวคือ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ จึงควรใช้เวลาในการศึกษานานกว่านี้สำหรับประเด็นเรื่องการพัฒนานิสัยการอ่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้ง และมีความน่าเชื่อถือมาก สำหรับผลการวิเคราะห์นี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลเอกสารประเภทจดหมายจากผู้อ่าน มิได้ทำการสัมภาษณ์โดยตรงที่ตัวผู้อ่าน เพราะฉะนั้นผลการวิเคราะห์ด้านการพัฒนาการอ่าน จึงคงเป็นผลเฉพาะเวลา และอาจมีความน่าเชื่อถือน้อย และไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นการพัฒนาไปสู่การมีนิสัยรักการอ่านที่ถาวรหรือไม่ และไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนของผู้อ่านทั้งหมด แต่สามารถใช้เป็นข้อสังเกตได้

4. ทักษะติดต่อวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์

ทักษะคือ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความชอบอ่านและนิสัยการอ่าน เป็นสิ่งที่ผู้อ่านแสดงออกในลักษณะของความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อ ซึ่งโดยสรุปผู้อ่านแสดงทักษะต่อวรรณกรรม แฮร์รี่ พอตเตอร์ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ทักษะด้านบวก คือ ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อในด้านดี ต่อเนื้อหาของวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ ในด้านต่างๆ โดยที่ผู้อ่านมีทักษะที่ดีต่อ นิสัยการอ่าน ทำให้นิสัยการอ่านของผู้่านเปลี่ยนไปจากเดิมไม่ชอบอ่านหนังสือ กลายเป็นคนชอบอ่านหนังสือ รักรู้และเข้าใจว่าหนังสือมีประโยชน์มากมาย ถึงแม้ราคาจะสูง แต่ถ้าเนื้อหาดีก็เหมาะสมกับราคา เมื่อซื้ออ่านแล้วควรจะเก็บรักษาไว้ให้รุ่นต่อไปได้อ่านเพราะมีคุณค่ามาก ประกอบกับหนังสือมีคุณภาพที่ดีทั้งหน้าปก รูปเล่ม และสีสันสวยงามถูกใจผู้อ่าน นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่ดี ได้รับสาระจากแก่นเรื่อง ตัวละครที่มีความหลากหลาย ให้ข้อคิดได้ต่างกัน มีฉากที่สมจริง เชื่อมต่อระหว่างโลกของเวทมนตร์และโลกมนุษย์ เหมือนอยู่ในโลกใบเดียวกัน และบุคคลที่สำคัญที่สุดคือ ผู้แต่ง เป็นบุคคลที่เก่ง และมีความสามารถมาก น่าชื่นชม ประกอบด้วยผู้แปล ที่มีทักษะในการแปลดีมากเช่นกัน สามารถถ่ายทอดเรื่องราวด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและสละสลวย

ทักษะด้านบวกดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้อ่านมีความต้องการให้หนังสือประเภทนี้มีวางจำหน่ายตามท้องตลาดจำนวนมากๆ แต่ไม่ได้บอกว่าจะเป็นผู้แต่งคนไทยหรือต่างประเทศ แค่เพียงอยากได้วัสดุสำหรับการอ่านที่มีรสชาติ อย่างวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ นี้เท่านั้น

ผู้อ่าน คือ ปัจจัยหลัก ในกระบวนการผลิตหนังสือ ถ้าไม่มีผู้อ่านหนังสือก็ไม่มีประโยชน์ แต่ถึงจะมีหนังสือมากมาย ถ้าผู้อ่านไม่มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน ก็ไม่เลือกที่จะอ่านหนังสือ ในกรณีที่ทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน แต่ความสามารถในการอ่านมีน้อย ไม่ใช่เรื่องสำคัญ เพราะการอ่านสามารถพัฒนาและปรับปรุงได้ ที่สำคัญคือทำอย่างไรจึงจะสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่านได้ ส่วนผู้เขียนหนังสือก็ควรเข้าใจถึงความต้องการของผู้อ่านให้ได้มากที่สุด เพื่อจะได้ผลิตหนังสือที่ถูกใจผู้อ่าน

2. ทัศนคติด้านลบ คือความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อในด้านไม่ดี ต่อเนื้อหาของวรรณกรรมแฮร์รี พอตเตอร์ ในด้านต่างๆ กล่าวคือ สำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย หรือเด็กที่ยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ มีความเห็นว่าราคาของหนังสือสูงเกินไป และมีส่วนทำให้หลายๆ คนไม่สามารถซื้ออ่านได้ ขณะเดียวกันผู้อ่านบางคนซื้อหนังสือเล่มที่คุณภาพของหนังสือไม่ดี เนื้อหาบางหน้าขาดหาย ทำให้อ่านไม่ต่อเนื่อง สร้างความรู้สึกหงุดหงิดให้แก่ผู้อ่าน และจากเหตุที่มีการเปลี่ยนตัวผู้แปล ในเล่มที่ 3 และ 4 ทำให้ตัวละครชื่อของตัวละครหรือสถานที่ เปลี่ยนไปจากเดิม สร้างความรู้สึกไม่ชอบต่อผู้อ่าน และต้องการให้เหมือนเดิม

ในกรณีของผู้อ่านวรรณกรรมแฮร์รี พอตเตอร์ จะเห็นได้ว่าทัศนคติด้านลบเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้ ไม่ใช่อุปสรรคใหญ่ที่จะผลต่อการอ่าน ส่วนที่สำคัญเป็นเรื่องของเนื้อหามากกว่าในเรื่องของราคา คุณภาพหนังสือ และสำนวนการแปล เป็นเรื่องที่น่าหนักใจ ทัศนคติที่ไม่ชอบก็จะรู้สึกหงุดหงิด แต่ไม่ถึงกับบอกเลิกการอ่านไป แต่ถ้าปรับปรุงให้ดีขึ้นก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะถือว่ามีใจต่อผู้อ่านอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อจำกัดของวิธีการสำหรับการศึกษาด้านทัศนคติ

การศึกษาด้านทัศนคติของผู้อ่านต่อวรรณกรรมแฮร์รี พอตเตอร์ ทำการวิเคราะห์จากจดหมายจากผู้อ่าน ซึ่งเป็นวิธีการที่มีข้อจำกัดในเรื่องของเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็น กล่าวคือในการที่ผู้อ่านเขียนจดหมายนั้น สามารถบอกได้อยู่แล้วว่าผู้อ่านต้องมีทัศนคติที่ดี จึงทำให้เขียนจดหมาย ฉะนั้น ผลจากการวิเคราะห์ด้านทัศนคติ จึงไม่มีความหลากหลาย เพียงแต่ได้รู้ว่าผู้อ่านแสดงทัศนคติในด้านใดต่อเนื้อหาวรรณกรรมฯ เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

- ❖ สำหรับผู้ที่สนใจเขียนหนังสือให้แก่เด็ก โดยเฉพาะสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 7-13 ปี ควรจะศึกษาและใช้วิธีการเล่าเรื่องในแบบผสมผสาน (hybridism) ระหว่างของจริง (reality) กับจินตนาการ (fantasy) ดังเช่นการเล่าเรื่องในวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นตัวอย่างที่ดีเล่มหนึ่ง และจากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าเด็กวัยนี้ ให้ความสนใจอ่านหนังสือเล่มนี้มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งสามารถเข้าถึงจิตใจของเด็กได้เป็นอย่างดี ประกอบกับผลการวิจัยของ หฤทัย รามสูตร (2542) ทำให้ทราบว่าหนังสือสำหรับเด็กเยาวชน (เด็ก) แนวจินตนาการที่สร้างสรรค์โดยคนไทยมีจำนวนน้อย อาจจะเป็นเพราะผู้เขียนไม่เข้าถึงความต้องการของเด็ก จึงไม่นิยมเขียนแนวนี้กัน
- ❖ กลุ่มผู้อ่านที่ให้ความสนใจอ่านวรรณกรรมแฮร์รี่ พอตเตอร์ ส่วนใหญ่เป็นเด็ก ประกอบการผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสาระประโยชน์มากมายที่รวมอยู่ในหนังสือ และมีผลต่อเด็กผู้อ่านในด้านการเรียนรู้ และทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวพวกเขา ฉะนั้น ผู้ใหญ่และผู้ปกครอง ควรที่จะสนใจอ่านหนังสือเรื่องนี้กันบ้าง เพื่อที่จะได้รู้ความต้องการของเด็ก เป็นการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากันได้ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

- ❖ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้มีการสัมภาษณ์ผู้อ่าน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการทำวิจัยโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้อ่านโดยตรง เพื่อเป็นการสนับสนุนผลของการวิจัยครั้งนี้ หรือเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการสัมภาษณ์กับการวิเคราะห์เอกสาร
- ❖ ควรมีการทำวิจัย เพื่อชี้ให้เห็นผลที่ชัดเจนขึ้นของพัฒนาการและความสามารถของเด็กไทยที่มีอายุระหว่าง 7-13 ปี โดยทำการสัมภาษณ์เด็กในวัยนี้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนิสัยการอ่าน